

низацији и систематизацији радних мјеста, који се односи искључиво на запослене у Министарству унутрашњих послова Републике Српске, у погледу њихових права и обавеза, тако да доносилац акта сагласно члану 4. став 3. Закона о објављивању закона и других прописа Републике Српске одлучује о начину њиховог објављивања. Дакле, уставна обавеза из члана 109. Устава, која се односи на објављивање у “Службеном гласнику Републике Српске” прије ступања на снагу општих аката, не односи се на оспорени правилник, који је интерног карактера. Ова обавеза не подразумева, у конкретном случају, да се овај акт објави у службеном гласилу, већ да се, сагласно наведеним законским одредбама, објави на начин који одреди министар унутрашњих послова као његов доносилац, како би се са његовом садржином упознали сви у овом министарству на које се тај акт односи. Имајући у виду наведено, као и да је оспорено одредбом члана 120. Правилника у наведеном дијелу прописано да ће Правилник бити објављен на интернет порталу Министарства, Суд је оцијенио да је доносилац оспореног правилника био овлашћен да одреди такав начин објављивања акта, односно да је одредба члана 120. Правилника у дијелу којим је прописан начин објављивања овог правилника у сагласности са Уставом и Законом о објављивању закона и других прописа Републике Српске.

С обзиром на то да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 104/11 и 92/12), донио одлуку без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног, одлучено је као у изреци ове одлуке.

Ову одлуку Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Џерард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-62/17
31. октобра 2018. године
Бањалука

Предсједник
Уставног суда,
Мр **Џерард Селман**, с.р.

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске и члана 40. став 5. и члана 60. став 1. тачка а) Закона о Уставном суду Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 31. октобра 2018. године, д о н и о ј е

ОДЛУКУ

Утврђује се да члан 2. став 2. у дијелу којим је прописано: “... која није била прописана тим законом.” и члан 56. став 2. тачка 2. Кривичног законика Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 64/17) нису у сагласности са Уставом Републике Српске.

Образложење

Зоран Булатовић и Александар Форца из Бање Луке дали су Уставном суду Републике Српске заједничку иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности одредби члана 2. став 2. и члана 56. став 2. тачка 2. Кривичног законика Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 64/17) јер су, по мишљењу давалаца иницијативе, несагласне са одредбама члана 20. и члана 108. став 1. Устава Републике Српске. Као разлог оспоравања одредбе члана 56. став 2. тачка 2. Законика даваоци иницијативе наводе да се оспореним прописивањем доводи у питање, прије свега, начело законитости, према којем је забрањено не само кажњавање за дјело које прије него што је учињено није било предвиђено законом као кривично дјело него и изрицање казне која за то кривично дјело није била унапријед предвиђена. С тим у везу даваоци иницијативе доводе и одредбу члана 2. став 2. Законика, те закључују да је оспореним прописивањем дата могућност суду да учиниоцу кривичног дјела изрекне казну дуготрајног затвора, а да је није утврдио ни за једно од кривичних дјела у стицају, па чак и ако она није ни

прописана за неко од тих кривичних дјела. Детаљно обрађујући значај начела законитости као једног од основних начела кривичног права, те доводећи га у везу са одредбом члана 20. Устава Републике Српске, којом је утврђено да нико не може бити кажњен за дјело које, прије него што је учињено, није било законом предвиђено као кажњиво дјело, нити му се може изрећи казна која за то дјело није законом била предвиђена, као и са чланом 108. Устава, према којем закони, статuti, други прописи и општи акти морају бити у сагласности са Уставом, даваоци иницијативе тврде да се оспореним прописивањем ствара правна несигурност, односно омогућава изрицање свих казни прописаних наведеним закоником (казне дуготрајног затвора, казне затвора, новчане казне и забране управљања моторним возилом) за свако кривично дјело без обзира на то да ли су оне, као појединачне, прописане за конкретна кривична дјела. Из наведених разлога предлажу да Суд утврди да оспорене законске одредбе нису у сагласности са Уставом.

Народна скупштина Републике Српске доставила је одговор, у коме је оспорила наводе давалаца иницијативе о несагласности оспорених законских рјешења са чл. 20. и 108. Устава. С тим у вези, у одговору се наводи да је уставни основ за доношење овог законика садржан у члану 10. Устава, те т. 5. и 10. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава и да се Закоником чије су одредбе оспорене обезбјеђује легислативни оквир за остваривање основних слобода, права и дужности грађана. Оспоравајући наводе давалаца иницијативе који се тичу одредбе члана 2. став 2. Законика, односно начела законитости, у одговору се наглашава да је ово начело, које захтијева да нико не може бити кажњен за дјело које прије него што је учињено законом није било прописано као кривично дјело и за које није била прописана казна у том закону, досљедно примијењено, те у вези с тим указују да на исти начин, приликом формулисања овог начела, поступају и друга кривична законодавства, а као примјер наводе Кривични законик Србије, Казнени закон Хрватске и других земаља из окружења. У одговору су, такође, детаљно оспорени наводи из иницијативе који се односе на одредбу члана 56. став 2. тачка 2. Законика те се, поред осталог, наводи да се ова законска одредба односи само на посебне ситуације стицаја, тј. само на случајеве када се учиниоцу истовремено суди за више тешких кривичних дјела за која су алтернативно прописане казне затвора најмање десет година или казна дуготрајног затвора и да се не ради о норми императивног карактера, односно да суд у сваком конкретном случају цијени да ли ће и када примјенити ово законско рјешење. Уз то, у одговору је наглашено да је законодавац, усвајајући наведени законик, узео у обзир, као општи интерес, заштиту основних права и слобода човјека и других основних индивидуалних и општих вриједности које су установљене Уставом и међународним правом, као и да је само законодавац тај који може оцјењивати цијелисходност законских одредби приликом њиховог доношења.

Оспореним чланом 2. став 2. Кривичног законика Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 64/17) прописано је да нико не може бити кажњен за кривично дјело које, прије него што је извршено, није било законом одређено као кривично дјело, нити му се може изрећи казна или друга кривична санкција која није била прописана тим законом. Према оспореном члану 56. став 2. тачка 2. Законика, ако је за два или више кривичних дјела утврдио казне затвора преко десет година, суд може изрећи јединствену казну дуготрајног затвора која не смије достићи збир појединачно утврђених казни затвора, нити прећи највећу мјеру казне дуготрајног затвора.

У поступку разматрања навода из иницијативе Суд је имао у виду да је Уставом Републике Српске утврђено: да се уставно уређење Републике темељи, између осталог, на гарантовању и заштити људских слобода и права у складу са међународним стандардима, те владавини права (члан 5. алинеје 1. и 4), да нико не може бити кажњен за дјело које, прије него што је учињено, није било законом предвиђено као кажњиво дјело, нити му се може изрећи казна која за то дјело није законом била предвиђена (члан 20. став 1), да се права и слобода зајемчени овим уставом не могу одузе-

ти ни ограничити (члан 48. став 1), да се слобода и права остварују, а дужности испуњавају непосредно на основу Устава, осим када је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих од њих утврђују законом, те да се законом може прописати начин остваривања појединих права и слобода само када је то неопходно за њихово остваривање (члан 49. ст. 1. и 2), да Република уређује и обезбјеђује, поред осталих, остваривање и заштиту људских права и слобода (тачка 5. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава), да закони, статут, други прописи и општи акти морају бити у сагласности са Уставом (члан 108. став 1).

Приликом разматрања уставности оспорених законских одредаби Суд је, такође, имао у виду да је Кривичним законом Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 64/17) прописано: у члану 1. да се кривичноправне одредбе садржане у овом законик у заснивају на Уставу Републике Српске и општепризнатим начелима и нормама међународног права (став 1), да је основна функција кривичног законодавства Републике Српске заштита основних права и слобода човјека и других основних индивидуалних и општих вриједности које су установљене Уставом и међународним правом (став 2), да се ова заштита остварује одређивањем која дјела представљају кривична дјела, прописивањем казни и других кривичних санкција за та дјела и изрицањем тих санкција учиниоцима кривичних дјела у законом утврђеном поступку (став 3); у члану 2. став 1. да се кривична дјела и кривичне санкције прописују само законом; у члану 41. став 1. да су кривичне санкције: казне, алтернативне мјере, мјере безбједности и васпитне мјере; у члану 42. да се учиниоцу кривичног дјела могу изрећи сљедеће казне: казна дуготрајног затвора (тачка 1), казна затвора (тачка 2), новчана казна (тачка 3) и забрана управљања моторним возилом (тачка 4); у члану 45. да се за најтежа кривична дјела и најтеже облике тешких кривичних дјела учињених умишљајно може прописати казна дуготрајног затвора у трајању од двадесет и пет до четрдесет и пет година, да се казна дуготрајног затвора изриче на пуне године и да се казна дуготрајног затвора не може прописати као једина казна за одређено кривично дјело (ст. 1. и 2); у члану 52. став 1. да ће суд учиниоцу кривичног дјела одмјерити казну у границама које су законом прописане за то кривично дјело, имајући у виду сврху кажњавања и узимајући у обзир све околности које утичу да казна буде мања или већа (олакшавајуће и отежавајуће околности), а нарочито: степен кривичне одговорности, побуде из којих је дјело учињено, јачину угрожавања или повреде заштићеног добра, околности под којима је дјело учињено, ранији живот учиниоца, његове личне прилике и његово држање после учињеног кривичног дјела, као и друге околности које су од значаја за одмјеравање казне; у члану 56. став 1. да ће суд, ако је учинилац једном радњом или са више радњи учинио више кривичних дјела за која му се истовремено суди, претходно утврдити казне за свако од тих дјела, па ће на основу оцјене свих тих дјела у њиховој укупности и личности учиниоца за сва та дјела изрећи јединствену казну.

Полазећи од изложеног, Суд је оцијенио да је законодавац сагласно наведеном уставном овлашћењу да уређује остваривање и заштиту људских права и слобода (тачка 5. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава) овлашћен да Кривичним законом Републике Српске уреди систем кривичног права, односно одреди кривична дјела и кривичне санкције с циљем заштите основних права и слобода човјека и других основних индивидуалних и општих вриједности које су установљене Уставом и међународним правом. Међутим, по оцјени Суда, наведено овлашћење законодавца у уређивању ових односа мора, прије свега, бити у складу са начелом законитости кривичних дјела и кривичних санкција, које је утврђено чланом 20. Устава и које представља уставну гаранцију, према којој се никоме не може изрећи казна или друга санкција која за то дјело није била прописана законом. Дакле, уставним начелом законитости кривичног дјела и санкције обезбјеђује се правна сигурност у судским поступцима у којима се појединцима може изрећи санкција, односно спречавају арбитражност и могућа злоупотреба, будући да ово уставно начело као услов за изри-

цање кривичне санкције захтијева да дјело буде утврђено као кривично дјело прије него је учињено, те да је казна за исто била предвиђена прије него је дјело учињено.

Имајући у виду, дакле, да начело законитости из наведеног члана Устава обухвата не само забрану кажњавања за дјело које прије него што је учињено није било предвиђено законом као кривично дјело него и забрану изрицања казне која за то кривично дјело није била унапријед предвиђена, Суд је оцијенио да је оспореним прописивањем из члана 2. став 2. Законика у дијелу који гласи: "... која није била прописана тим законом" законодавац одступио од наведеног начела законитости, односно да у наведеном дијелу оспорене законске одредбе није довољно конкретизовао наведену уставну гаранцију која изричито јемчи да се не може изрећи казна која за то дјело није законом била предвиђена.

Наиме, прописујући оспореном одредбом члана 2. став 2. Законика да нико не може бити кажњен за кривично дјело које прије него што је извршено није било законом одређено као кривично дјело, нити му се може изрећи казна или друга кривична санкција која није била прописана тим законом, законодавац, по оцјени Суда, није у цијелости узео у обзир наведено уставно начело законитости дјела и санкције утврђено чланом 20. Устава, које захтијева не само да нико не може бити кажњен за дјело које прије него што је учињено није било законом предвиђено као кривично дјело него и да се никоме не може изрећи казна која за то дјело није законом била предвиђена. С обзиром на то да анализа законског рјешења управо показује да оспорени став 2. члана 2. Законика у дијелу који гласи: "... која није била прописана тим законом" посматран са становишта захтјева који произилазе из начела законитости дјела и санкције није формулисан довољно јасно и прецизно, односно да у наведеном дијелу није довољно конкретизована наведена уставна гаранција која изричито јемчи да се не може изрећи казна која за то дјело није законом била предвиђена, Суд је утврдио да оспорено прописивање у наведеном дијелу није у сагласности не само са чланом 20. Устава него ни са начелом владавине права из члана 5. алинеја 4. Устава, будући да ово начело, као једно од основних начела сваког демократског друштва, подразумева и то да норме сваког општег правног акта буду прецизне, одређене и предвидиве, тако да појединац може своје понашање ускладити са њим без страха да ће због нејасних и непрецизних норми бити ускраћен у остваривању зајемчених права или да ће због тога сносити одређене последице. С тим у вези, Суд констатује да и Европски суд за људска права инсистира на квалитету законских одредаба, а то значи на њиховој приступачности, јасноћи и предвидљивости у последицама, дакле, да законска одредба мора са довољно прецизности да пружи грађанину могућност да прилагоди своје понашање и да, према околностима конкретного случаја, у разумном степену предвиди последице које ће произићи из одређеног акта. С обзиром на изложено, по оцјени Суда, оспореним прописивањем из члана 2. став 2. Законика, у наведеном дијелу, доведени су у питање наведени стандарди који су морали бити поштовани ради обезбјеђења уставних начела владавине права, правне сигурности и законитости.

Приликом разматрања уставности оспореног члана 56. став 2. тачка 2. Законика, Суд је, такође, имао у виду наведену одредбу члана 20. став 2. Устава, која, између осталог, говори о казни која мора бити прописана за одређено кривично дјело. Уз то, Суд је имао у виду да стипендија кривичних дјела, сагласно члану 56. став 1. Законика, постоји кад учинилац једном или са више радњи учини више кривичних дјела за која му није пресуђено, па му се истовремено суди у истом кривичном поступку, доноси једна пресуда и изриче јединствена казна за сва та дјела, као и да се одмјеравање казне за дјела у стипендију врши на начин да се прво за свако појединачно кривично дјело у саставу стипендије одмјерава и утврђује казна у границама законом прописане казне (члан 52), а након тога се врши одмјеравање и изрицање јединствене казне за сва дјела у стипендију по посебним правилима (члан 56. став 2). Имајући у виду да се учиниоцу кривичног дјела, сагласно члану 20. Устава, може изрећи само она казна која је законом прописана за то кривично дјело, Суд је оцијенио да се ни правилима о одмјеравању казне за дјела у стипендију, на начин како је то прописано оспореним чланом

56. став 2. тачка 2. Законика, не може прописати могућност изрицања друге врсте казне умјесто оне која је прописана за конкретно кривично дјело.

С обзиром на то да је оспореним законским рјешењем из члана 56. став 2. тачка 2. Законика прописано да, ако је за два или више кривичних дјела утврдио казне затвора преко десет година, суд може изрећи јединствену казну дуготрајног затвора која не смије достићи збир појединачно утврђених казни затвора, нити прећи мјеру казне дуготрајног затвора, дакле, казну дуготрајног затвора која није била утврђена ни прописана у посебном дијелу Законика ни за једно од кривичних дјела у стицају - Суд је утврдио да оспорено законско рјешење није у сагласности, прије свега, са чланом 20. Устава, али исто тако ни са чланом 108. став 1. Устава, према којем закони, статuti, други прописи и општи акти морају бити у сагласности са Уставом.

Цијенећи да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске, у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног, Суд је одлучио као у изреци ове одлуке.

Ову одлуку Уставни суд је донио у саставу: председник Суда мр Церард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Душко Медић, Ирена Мојовић, проф. др Марко Рајчевић и академик проф. др Снежана Савић.

Број: У-69/17
31. октобра 2018. године
Бањалука

Председник
Уставног суда,
Мр Церард Селман, с.р.

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске и члана 40. став 5. и члана 60. став 1. т. а) и б) Закона о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 31. октобра 2018. године, д о н и о је

ОДЛУКУ

Утврђује се да тачка I Одлуке о висини трошкова уписа у Именик адвоката Адвокатске коморе Републике Српске, број: ИО АК РС-04-01/2017, од 27. маја 2017. године, није у сагласности са Уставом Републике Српске и Законом о адвокатури Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 80/15).

Образложење

Јована Богдановић из Мајевца дала је Уставном суду Републике Српске иницијативу за оцјењивање уставности и законитости Одлуке о висини трошкова уписа у Именик адвоката Адвокатске коморе Републике Српске, број: ИО АК РС-04-01/2017, од 27.5.2017. године, коју је донио Извршни одбор Адвокатске коморе Републике Српске. Даватељица иницијативе, у суштини, сматра да је прописивање из тачке I Одлуке у супротности са одредбама члана 39. ст. 1. и 3. Устава Републике Српске и чл. 19. и 22. Закона о раду ("Службени гласник Републике Српске", број 1/16), позивајући се и на члан 5. Устава. У иницијативи се наводи да појам "трошкови" подразумијева стварне трошкове поступка уписа у Именик, а да овај појам није идентичан појму уписнине, те се наводи да уписнине није изричито прописана. Такође се наводи да је висина трошкова уписа у Именик адвоката Адвокатске коморе Републике Српске паушално и арбитрарно прописана и непримјерено висока, чиме се даје прилика само ужем кругу лица да буду уписана у Именик, што представља посредну дискриминацију лица у истој правној ситуацији по основу имовног стања. Наводи се да непримјерена висина трошкова уписа у Именик адвоката води онемогућавању оних који желе да се баве адвокатуром и испуњавају све услове за упис у Именик адвоката, али им радна мјеста адвоката чини недоступним, јер је висина ових трошкова ограничавајући услов са становишта доступности сваког радног мјеста под једнаким условима. Истиче се да оспорена одлука због наведеног

и због прекорачења јавних овлашћења Адвокатске коморе Републике Српске, није сагласна начелу владавине права у смислу правне сигурности. Предлаже се да Суд донесе одлуку којом ће утврдити неуставност и незаконитост оспорене одлуке.

Адвокатска комора Републике Српске у одговору на иницијативу наводи да је иницијатива неоснована, јер оспорена одлука нема карактер општег, него појединачног акта, па се у одговору предлаже да на основу ненадлежности Уставни суд одбаци иницијативу. Затим се наводи да није основано истицање у иницијативи да Адвокатска комора нема јавно овлашћење да утврди трошкове уписа адвоката у Именик адвоката Републике Српске. Истиче се да Закон о адвокатури није прописао ограничења износа ових трошкова. Адвокатска комора такође сматра да Уставни суд није надлежан да оцјењује оправданост и цијелосходност оваквог прописивања, па се, на основу наведеног, предлаже да Уставни суд не прихвати иницијативу.

Оспорену одлуку донио је Извршни одбор Адвокатске коморе Републике Српске, позивајући се на одредбу члана 85. став 1. тачка 15. Закона о адвокатури Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 80/15) и одредбу члана 27. став 2. тачка 15. Статута Адвокатске коморе Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 34/16). Овом одлуком је прописано: да се утврђује висина трошкова уписа у Именик адвоката Адвокатске коморе Републике Српске у износу од 7000,00 КМ (тачка I), да ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о утврђивању износа уплате на име уписнине у Именик Адвокатске коморе Републике Српске, број: 01-ИО-05-05/2004, од 15.5.2004. године (тачка II), те да ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Адвокатске коморе Републике Српске (тачка III).

Уставом Републике Српске је утврђено: да се уставно уређење Републике темељи, између осталог, на владавини права, те на парламентарној демократији и подјели власти (члан 5. став 1. алинеје 4. и 7); да су грађани Републике равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки пред законом и да уживају исту правну заштиту без обзира на расу, пол, језик, националну припадност, вјероисповијест, социјално поријекло, рођење, образовање, имовно стање, политичко и друго увјерење, друштвени положај или друго лично својство (члан 10); да свако има право на рад и слободу рада и да је свако слободан у избору занимања и запослења и да му је под једнаким условима доступно радно мјесто и функција (члан 39. ст. 1. и 3); да Република уређује и обезбјеђује, поред осталог, правни положај предузећа и других организација, њихових удружења и комора (члан 68. Устава, који је замијењен Амандманом XXXII тачка 6); да закони, статuti, други прописи и општи акти морају бити у сагласности са Уставом, те да прописи и други општи акти морају бити у сагласности са законом (члан 108); да је адвокатура самостална и независна дјелатност и служба која пружа правну помоћ, а да се организација и рад адвокатуре уређује законом (члан 131).

Суд је имао у виду одредбе Закона о адвокатури Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 80/15), (у даљем тексту: Закон), и то: члан 1, према којем се овим законом уређују: адвокатска служба, услови за бављење адвокатуром, облици рада адвоката, права, обавезе и одговорност адвоката, адвокатских стручних сарадника за правне послове и адвокатских приправника и организација и рад Адвокатске коморе Републике Српске; члан 2. став 2. тачка 4. Закона, којим је прописано да се самосталност и независност адвокатуре остварује, између осталог, и доношењем општих аката Адвокатске коморе; одредбу члана 4. став 1. тачка 1. Закона, којом је утврђено да је адвокат лице које је положило адвокатску заклетву и бави се адвокатуром; члан 5. став 1. Закона, према којем се право на бављење адвокатуром стиче уписом у Именик адвоката и полагањем адвокатске заклетве; члан 6. став 1. т. 1-12, којим су прописани услови за упис у Именик адвоката; члан 9. став 1. истог закона, према којем је Адвокатска комора дужна да у року од 30 дана од доношења одлуке о упису у Именик адвоката омогући кандидату полагање адвокатске заклет-